

**Ростислав Пилипчук:
Бібліографічний покаж-
чик / Укл. В.Кушніренко.
Вступ. стаття Ф.Погребенни-
ка. - К.: Твім інтер, 1996. -
109 с.**

Покажчик наукових праць ректора Київського державного інституту театраль-ного мистецтва ім. І.Карпенка-Карого, заслуженого діяча мистецтв України професора Р.Пилипчука побачив світ з нагоди його 60-ліття. Дослідження вченого з історії української культури об'єктивно належать до вагомих досягнень сучасної гуманітарної науки. Осердя його наукових зацікавлень – історія українського театру. Але, як засвідчує рецензований покажчик, діапазон фахових студій митця незрівнянно ширший: з-під його пера вийшла також низка ґрунтовних праць з історії літератури, музики, образотворчого й кіномистецтва.

Видання дає вичерпне уявлення про обсяг і характер наукової діяльності Р.Пилипчука. Реєстр його публікацій опрацювала Валентина Кушніренко. Бібліографічну редакцію здійснила Рона Жданова. Основні віхи життя і наукової діяльності окреслюються у вступній статті д. філол. н. Ф.Погребенника «Невтомний працівник на ниві української культури».

Особливість наукових праць Р.Пилипчука – їх фундаментальне джерельне забезпечення. Проте дослідник по-всякчас виявляє спроможність не тільки знаходити новий цінний фактичний матеріал, а й доказово розглядати його в широкому інтердисциплінарному контексті, виходити на концептуальні висновки. Яскраво це висвітлюється в синтетичних дослідженнях Р.Пилипчука з історії українського театру від давнини до ХХ ст., в осмисленні її дискусійних

аспектів (витоки фольклорного й шкільного театрів, заснування професіонального театру та ін.). Так само переконливий він як автор численних опрацювань історико-культурних «мікросюжетів», як упорядник і коментатор видань літературної, театро- та музикознавчої спадщини (зокрема, драматичних творів І.Карпенка-Карого в авторитетній серії «Бібліотека української літератури», збірників спогадів про М.Лисенка, І.Карпенка-Карого, М.Садовського, П.Сагаганського).

Окремо належить сказати про статті Р.Пилипчука в українських та зарубіжних енциклопедіях, десятки яких зафіксовано в рецензованому покажчику. У багатьох випадках ці матеріали друкувалися без підпису, і лише тепер для ширших кіл дослідників з'ясовується їх авторство. Енциклопедичні статті в нас зазвичай недооцінюються, трактуються переважно як компілятивні довідки, що несправедливо – принаймні, стосовно відповідних праць Р.Пилипчука. Окрім широкої ерудиції, досконалого знання друкованих джерел, написання якісної енциклопедичної статті незрідка вимагає від автора спеціальних тривалих архівних пошуків, наслідки яких з необхідності викладаються дуже лаконічно. У творчому доробку Р.Пилипчука десятки енциклопедичних статей, написаних на основі архівних матеріалів. Проте у творенні численних енциклопедичних та довідкових видань він брав участь не лише як автор, а – не номінально, а реально – і як науковий консультант, член редколегії. Це цілком обґрунтовано відзначено в покажчику. На підставі свого багатолітнього досвіду «енциклопедичної» співпраці з Р.Пилипчуком можу засвідчити, що й на етапі укладання реєстру статей (т. зв. словника) та визначення автури, і при підготовці рукописів до друку його компетентність, послідовна орієнтація на вичерпність і достовірність, коректність інтерпретації залученого матеріалу великою мірою визначали високу якість видань, до створення яких він був причетний.

Кілька фактичних зауважень до покажчика. Неповний опис публікації Р.Пилипчука «Шекспір і український театр» (№ 141), в якій розглядається не тільки монографія І.Ваніної «Українська шекспіріана. До історії втілення праць Шек-

спіра на українській сцені» (К., 1966), як зазначено в рецензованому виданні, а й бібліографічний список М.Мороза «Вільям Шекспір в Українській РСР» (Львів, 1964). Не враховано бібліографічний покажчик Г.Зленка та Є.Ткаченка «Леся Українка в Одесі» (Одеса, 1981), титульним рецензентом якого був Р.Пилипчук. Окремі виступи вченого з'являлися в газетах, що видавалися (деякі й тепер виходять) паралельно українською та російською мовами. Однак у покажчику не завжди фіксується наявність двох варіантів відповідних публікацій (напр., № 666, 746).

Поява рецензованого покажчика актуалізує проблему ширшої публікації персональних бібліографій авторитетних сучасників-гуманітаріїв. З одного боку, такі видання є гідним прижиттєвим пошануванням заслужених учених. З іншого – ці покажчики, попередньо підсумовуючи досягнення видатних фахівців, разом з тим мають неабияку вагу для джерельного забезпечення дальших студій з історії української культури.

*Микола Лабінський,
провідний науковий редактор,
керівник групи довідників і словників
видавництва «Українська
енциклопедія ім. М.П.Бажана»,
лауреат премії
ім. І.П.Котляревського*